

1821–28 brottens antal stigit med en tredjedel, att t. ex. bland 530 fångar i ett fängelse 447 icke kunde läsa i bok, att bland 846 individer i ett korrektionshus funnos 294, som voro utan alla religionsbegrepp, 490, som icke kände Frälsaren till namnet, att bland 601 barn mellan 13–18 år i en fabrik räknades 43, som icke kände bokstäfverna, och 292, hvilka icke kunde mer än abc-boken. – Under sådana förhållanden i eget land uppträder äfven i Finland den skrytsamma Engelska frikostigheten.

Mamsell Bremers känslosamma uppmaningar afse väl icke en sådan verldsverksamhet. Men må man lugnt pröfva, hvad med äfven nämnda Räddningsanstalter kan uträttas. I Stockholm t. ex. finnes Prins Carls inrättning, der några tiotal barn underhållas. Der finnes ett »Sällskap för befrämjande af öm modersvård,» uti hvilket allt, hvad förnämligt heter, visar sin Kristliga kärlek genom utdelandet af några tusen Riksdaler om året. Der finnas »De fattiges vänner,» hvilka sluta hvarje sammankomst med ett kalas och underdåniga skålar. Men brotten tillväxa, och under de kalla vinternätterna krypa 5–600 uslingar, som icke ega tak öfver hufvudet, tillsamman i de för dem upprättade barackerna.

Med ett ord: denna välgörenhet är skrytsam, men icke verksam. Redan förvaltningen för en sådan välgörenhetsanstalt förtärer betydliga procent af anslagen, desto större i ju mindre skala företaget är. Skall något ske, må då de ömsinta, hvilka förena sig för ändamålet, hvar och en förbinda sig att *under egen modersvård* uppfostra ett värnlöst barn. Det är visst: detta lägger på dem själfva omsorg och bekymmer, från hvilka de eljest kunna friköpa sig med några Rubel. Det ger företaget mindre glans. Kanske fordrar det också större omkostnad. Men om t. ex. trehundra af Helsingfors invånarinnor inginge en sådan förbindelse, så vore derigenom troligen tiofaldt mera uträttadt än genom en Räddningsanstalt.

Men ännu ett ord. Mensklig svaghet gör, att hvar och en hellre själf gifver en allmosa än till statskassan betalar en uttaxerad summa, den vanlottade delen af befolkningen till godo. Och likväl står, hvad den enskilda härvid kan göra, vida under Regeringens åtgärder. Dock äfven bland dessa ega välgörenhetsanstalter ett mindre värde än åtgärder, hvilka sätta den egendomslösa befolkningen i tillfälle att förtjena sitt uppehälle. Vi hafva redan vågat antyda en ännu i landet saknad utväg härtill, nemligen handverkens uppmuntran. Vi skola framdeles söka gifva skäl för vår åsigt, att gällande stadgar angående laga försvar och lösdrifveri kanske icke underhjelpa den fattigare samhällsklassens sjelfbestånd, samt att detta äfven till någon del motarbetas af en på kommunerna fördelad fattigförsörjning.

59 KNÄPP.

Saima n:o 9 29. II 1844

Helsingfors Tidningar hafva verkligen varit qvicka, och detta ursäktar mycket, äfven det att intet förljudes om de »Finska syftena,» hvilket sednare i all händelse var att förmoda. Lämpligt torde således vara, att H. T. låta dessa ord utgå ur sin Prenumerations Anmälan.

Men då det engång lyckats Saima bringa saken så långt, att hennes värda kolleger börja visa qvickhet i stället för sura miner, så kan det för henne vara tid att säga ett allvarsamt ord. Hon kan kanske nu hoppas

att blifva förstådd.

Det synes nemligen Saima, som om hon temmeligen otvetydigt skulle gifvit tillkänna, hvarföre enligt hennes åsichter ingen litteratur i landet kan finnas, hvarföre således äfven Tidningslitteraturen innehåller »just ingenting.» Om nu hennes värda kolleger icke vilja bestrida dessa orsakers tillvaro, hvarföre äflas de då att bestrida deras följder? – Är den sårade fåfången så stark, att den vill förneka, hvad ännu ingen upplyst man torde betvivlat? – Skall denna ömkliga fåfånga sträfva att förlänga det skick, hvori Finlands litteratur nu befinner sig, skall den
10 för sin egen småaktiga förnöjelse predika öfver det närvarandes förträfflighet, för att söka qväfva all längtan efter något bättre? –

Kostar det så mycket på denna fåfånga att medgifva: »hvarje Tidningsutgifvare är en industriidkare. Han bjuder nu dålig vara, emedan ingen bättre finnes, och allmänheten likväl vill förses med sorten?» Förunderligt skulle detta förefalla oss. Åtminstone må man vara öfvertygad, att Saimas bekännelse, att hon ingenting har att bjuda på, gått henne fullkomligen ur hjertat. Också lär icke Allmänheten, som funnit henne en vän af industrien, vara tveksam angående hennes egen industriela natur. Det gör henne blott ondt, att hennes värda
20 Kolleger, hvilka så noga räknat hennes prenumeranter, skola finna sig sårade deraf, att spekulationen temligen lyckats. Hon har också visserligen deltagande för den läsande allmänhetens myckna och bortkastade möda att läsa hennes sneda rader. Men hon har också »Ingenting» lofvat, minst några »Finska syften.»

Ännu vill Saima gerna medgifva H. T., att hennes Redaktion är oerfaren, nybörjare, o. s. v., med ett ord »ett barn» till förstånd, omdöme, planer och lynne. Men hon hoppas också, att den aldrig blir *gubbe* nog att låta det dåliga gälla för dugligt, endast för att få sin egen skralhet betäckt. Och till hela sällskapet af Kolleger säger hon lika
30 öppet att, antingen hennes redaktion räknas till de »yngre litteratörerna» (till »barnen») eller till »de utmärktare,» så anser hon, Saima, detta tal för en löjlighet. Hon säger detta för att spara samma värda Kolleger alla personligheter.

60 KRISTIN OPIN PUHISTAMISESTA PAAVIN ERHETYKSISTÄ.

Maamiehen Ystävä n:o 9, 10 och 12 2., 9, och 23.III 1844

40

Niinkuin jo kuuennessa lehessä puhuimme, joutui totinen Kristillisyys aivan surkiaan tilaisuuteen Paavien pahoin juonien kautta, niin että selväjärkiset ihmiset alkoivat ikäänkuin epäillä, tokko tämä oppi oikeeseen vieneekään, vaikk'eivät tohtineet julkisesti ruveta Paavia ja hänen kelvottomia käskyläisiensä vastustamaan. Oli kuitenkin muutamia urhoollisia miehiä, jotka jo ennen Lutheruksen aikoja, korottivat äänensä kasvavaa pahennusta vastaan, eivätkä peljänneet niitä kauhi-
50 oita kipuja, joilla kaikkia totuuden tunnustajojta kiusattiin. Niin eli Frankrikissa 1180 vuoden paikoilla jälkeen Kristuksen syntymisen yksi Kauppamies, *Petrus Waldus* niminen, joka oli sattunut saamaan Raamatun käsiinsä ja sitä lukenut. Tästä hän tuli selvästi tuntemaan, että Jesuksen oppi oli kokonansa turmeltu Paavien villityksiltä. Hän jakoi köyhille kaiken tavaransa, alkoi julistaa totista Kristillisyttä maamiehillensä, ja opetti Raamatun olevan *ainoa* perustuksen uskollemme, peräti hyljäten Paavien pahentavaisia neuvoja. Vaikka nyt